

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1672/2016
15.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранка Станића, Гордане Ајншпилер Поповић, Звездане Лутовац и Јелене Боворац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јасмина Милутиновић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ осигурање ..., чији је пуномоћник Мирослав Бојић, адвокат из ..., ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3357/14 од 10.09.2015. године, у седници већа одржаној 15.12.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3357/14 од 10.09.2015. године, у другом ставу изреке, тако што се жалба туженог **ОДБИЈА** и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Чачку П 5/13 од 23.04.2014. године, у делу у којем је усвојен тужбени захтев тужиоца и у делу одлуке о трошковима првостепеног поступка (први и трећи став изреке).

II НЕ ПРИХВАТА СЕ предлог тужиоца за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној на основу одредбе члана 404. ЗПП, у делу у којем је правноснажно одбијен део тужбеног захтева тужиоца.

III ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3357/14 од 10.09.2015. године, у делу у којем је правноснажно одбијен тужбени захтев тужиоца за износ од 73.926,90 динара са каматом.

IV ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за трошкове другостепеног поступка.

V ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу исплати на име трошкова ревизијског поступка износ од 33.000,00 динара у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П 5/13 од 23.04.2014. године, у првом ставу изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете на возилу исплати износ од 295.707,60 динара са законском затезном каматом почев од 22.10.2013. године па до исплате. У другом ставу изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужени обавезе да му на име накнаде материјалне штете на возилу преко досуђеног износа а за износ од 73.926,90 динара са каматом, као неоснован. У трећем ставу изреке обавезан је тужени да тужиоцу надокнади трошкове првостепеног поступка у износу од 103.420,0 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3357/14 од 10.09.2015. године, у првом ставу изреке одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у другом ставу изреке, у којем је одбијен тужбени захтев тужиоца. У другом ставу изреке преиначена је првостепена пресуда у првом и трећем ставу изреке тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име материјалне штете исплати износ од 295.707,60 динара са законском затезном каматом од 22.10.2013. године. Обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 50.296,00 динара.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио ревизију на основу одредбе члана 404. ЗПП због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност изјављене ревизије, па је нашао да је ревизија тужиоца дозвољена против другостепене пресуде, у делу у којем је преиначена првостепена пресуда у усвајајућем делу и захтев тужиоца одбијен и то на основу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), а да нису испуњени услови да се о ревизији тужиоца одлучи на основу одредбе члана 404. ЗПП, у делу у којем је другостепеном пресудом жалба тужиоца одбијена и првостепена пресуда потврђена у одбијајућем делу тужбеног захтева тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао другостепену пресуду на основу одредбе члана 408. ЗПП, у делу у којем је дозвољена ревизија, па је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеним чињеницама, дана 01.10.2006. године у селу ... код ... догодила се саобраћајна незгода у којој су учествовали возач возила марке „...“ ВВ који је погинуо у наведеној саобраћајној незгоди и возач возила марке „...“

регистарске ознаке ... ГГ из ..., које возило је у тренутку саобраћајне незгоде било осигурано код туженог по полиси обавезног осигурања од ауто одговорности. Против возача ГГ вођен је кривични поступак пред Основним судом у Чачку у предмету К. 131/10 због основане сумње да је учинио кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. КЗ, а који поступак је обустављен решењем истог суда К 131/10 од 27.10.2011. године због смрти окривљеног. Вештачењем од стране вештака саобраћајне струке утврђено је да је саобраћајну незгоду проузроковао возач ГГ јер у фази започетог претицања од стране возача покојног ВВ, није своје возило држао на својој саобраћајној траци близу десне ивице коловоза, због чега је сада покојни ВВ био приморан да учини маневар удесно како би спречио силазак возила са коловоза, при чему је дошло најпре до бочног контакта између возила, након чега су се оба возила усмерила ка десној страни коловоза, потом раздвојила и напустила коловоз летом кроз ваздух до корита реке, завршавајући у обали коју чини насип пута за Вештачењем је утврђено да је сада покојни ВВ својим понашањем такође допринео настанку незгоде, јер је претицање извршио на месту где то није дозвољено, уз енормно прекорачење брзине кретања возила, које се кретало брзином не мањом од 143 km/h на делу пута где је ограничење брзине 80 km/h. У незгоди је страдао возач возила ВВ и изгорела су оба возила. Вештачењем од стране вештака машинске струке утврђена је висина материјалне штете коју је тужилац као власник возила „...“ претрпео у износу од 369.634,50 динара. На основу чињеничног стања првостепени суд је закључио да се у конкретном случају има применити привилегован рок застарелости потраживања накнаде штете прописано одредбом члана 377. став 1. Закона о облигационим односима и да потраживање тужиоца није застарело. Одлучујући о тужбеном захтеву, првостепени суд је на основу утврђених чињеница закључио да је до саобраћајне незгоде дошло кривицом сада покојног ГГ 80%, а да је сада покојни ВВ допринео настанку штете у износу од 20%. Имајући у виду подељену одговорност на основу одредбе члана 192. Закона о облигационим односима, првостепени суд је тужиоцу досудио износ у висини од 80% утврђене штете на возилу а што износи 295.707,60 динара а захтев тужиоца за исплату преосталог износа од 73.926,90 динара са затезном каматом одбио.

Одлучујући о жалбама странака, другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду у одбијајућем делу за износ од 73.926,90 динара са каматом, а усвојио жалбу туженог и првостепену пресуду преиначио у усвајајућем делу, тако што је тужбени захтев тужиоца за исплату износа од 295.707,60 динара са траженом каматом одбио. Другостепени суд налази да је потраживање тужиоца застарело, јер је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 377. Закона о облигационим односима. По схватању другостепеног суда, првостепени суд није био овлашћен да у парничном поступку утврђује постојање кривичног дела из кога потиче штета, а како постојање тог дела из кога потиче штета није утврђено правноснажном кривичном пресудом то нема места примени рока застарелости накнаде штете из члана 377. Закона о облигационим односима већ рока застарелости из члана 376. Закона о облигационим односима. Како је штета за тужиоца настала 01.10.2006. године, а тужба поднета 03.01.2013. године, по оцени другостепеног суда потраживање

тужиоца је застарело на основу одредбе члана 376. Закона о облигационим односима, због чега је и преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу тужбеног захтева тужиоца и у том делу тужбени захтев тужиоца одбио.

Основано у ревизији тужилац истиче да је другостепена пресуда у преиначеном делу донета на основу погрешне примене материјалног права.

Законом о облигационим односима је прописано да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило и да у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала (члан 376. став 1. и 2.); кад је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења (члан 377. став 1.); непосредан захтев трећег оштећеног лица према осигуравачу застарева за исто време за које застарева његов захтев према осигуранику одговорном за штету (члан 380. став 5.); у случају осигурања од одговорности, оштећено лице може захтевати непосредно од осигуравача накнаду штете коју је претрпело догађајем за који одговара осигураник, али највише до износа осигуравачеве обавезе (члан 941. став 1.).

Законом о парничном поступку је прописано да кад одлука суда зависи од претходног решења питања, да ли постоји неко право или правни однос, а о том питању још није донео одлуку суд или други надлежни орган (претходно питање), суд може сам решити то питање, ако посебним прописима није друкчије одређено и да одлука суда о претходном питању има правно дејство само у парници у којој је то питање решено (члан 12. став 1. и 2.); да је у парничном поступку суд у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца везан за правноснажну пресуду кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим (члан 13.).

По оцени Врховног касационог суда рок застарелости потраживања накнаде штете прописане чланом 377. Закона о облигационим односима (тзв. привилеговани рок) може се применити само ако је кривично дело утврђено у кривичном поступку. Међутим, ако су постојале процесне сметње због којих би било немогуће да се против учиниоца кривичног дела поступак покрене и оконча било због тога што је учинилац умро или је недоступан органима гоњења или је непознат, парнични суд је у таквом случају овлашћен да утврди као претходно питање да ли је штета проузрокована таквом радњом која у себи садржи елементе кривичног дела јер оно може постојати и када је кривични поступак изостао. Стога је првостепени суд имао овлашћење да као претходно питање утврди да ли је штета проузрокована радњом која у себи садржи елементе кривичног дела, што је и учинио у конкретном случају јер је утврдио да је штета проузрокована радњом која у себи садржи елементе кривичног дела тешког дела против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. КЗ за коју је прописана казна од једне до осам година затвора за које

застарелост кривичног гоњења наступа у року од 10 година у смислу члана 103. КЗ.

Погрешан је закључак апелационог суда да се на конкретан случај не може применити привилеговани рок застарелости из члана 377. став 1. Закона о облигационим односима већ рок застарелости из члана 376. Закона о облигационим односима (три односно пет година од настале штете).

Наиме, у члану 380. Закона о облигационим односима дата су сва посебна правила о застарелости потраживања из уговора о осигурању с тим да за застарелост из тих уговора важе опште одредбе одељка о застарелости, уколико евентуално у овом члану није и у том погледу нешто посебно одређено. Одредбом става 5. члана 380. Закона утврђено је да непосредни захтев оштећеног лица према осигуравачу у смислу члана 941. Закона о облигационим односима, то јест по основу директне тужбе према осигуравачу, застарева за исто време за које застарева његов захтев према осигуранику одговорном за штету, што значи да се на застарелост овог потраживања примењују опште одредбе о застарелости потраживања накнаде штете из члана 376., односно члана 377. Закона о облигационим односима.

Правилно је првостепени суд на утврђено чињенично стање, а примењујући горе наведене законске одредбе, одлучујући о приговору застарелости туженог, закључио да није наступила застарелост кривичног гоњења а самим тим и застарелост потраживања тужиоца у смислу члана 377. Закона о облигационим односима. Наиме, штета је наступила 01.10.2006. године а тужба поднета 03.01.2013. године у року за застарелост кривичног гоњења.

Према утврђеним чињеницама возило којим је управљао сада покојни ГГ у време настанка саобраћајне незгоде било је осигурано код туженог по полиси обавезног осигурања од ауто одговорности. На основу налаза и мишљења вештака и осталих изведених доказа, првостепени суд је утврдио да је основни узрок саобраћајне незгоде био на страни осигураника туженог, па је првостепени суд на основу свих утврђених чињеница закључио да је штета проузрокована радњом која у себи има елементе кривичног дела из члана 297. став 4. у вези са чланом 289. став 3. у вези става 1. КЗ, па је примењујући одредбе члана 897, 940, 941, 380. став 5, члана 192. и члана 189. Закона о облигационим односима обавезао туженог да тужиоцу надокнади штету у висини од 295.707,60 динара. Из наведених разлога, Врховни касациони суд је уважавањем ревизије тужиоца у овом делу преиначио другостепену пресуду у преиначеном делу првостепене пресуде тако што је жалбу туженог одбио и првостепену пресуду потврдио у усвајајућем делу тужбеног захтева тужиоца и у делу одлуке о трошковима првостепеног поступка.

Врховни касациони суд није прихватио предлог тужиоца за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној по основу члана 404. ЗПП, због уједначавања судске праксе, у делу одлуке у којем је другостепеном пресудом одбијена жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу

тужбеног захтева тужиоца за износ од 73.926,90 динара са каматом. Наиме, правноснажна пресуда на коју се у ревизији тужилац позива, а којом је одлучено о накнади штете из истог саобраћајног догађаја, не спречава суд да у овој парници по захтеву за накнаду штете из истог штетног догађаја расправља о подељеној одговорности за штету, независно од тога да ли је у претходној парници подељена одговорност утврђена или утврђивана. Ово стога, што питање подељене одговорности се односи на чињенично питање, а не на примену материјалног права, па се због тога и не може дозволити ревизија по основу одредбе члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије тужиоца и по одредби члана 410. став 2. тачка 5. у вези са чланом 403. став 3. ЗПП и одлучио да ревизија није дозвољена.

Члан 410. став 2. тачка 5. ЗПП прописује да ревизија није дозвољена ако је изјављена против пресуде против које се по закону не може поднети (члан 403. став 1. и 3.) осим из члана 404.

Члан 403. став 3. ЗПП прописује да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима када се тужбени захтев односи на утврђење права својине на непокретностима или потраживање у новцу, на предају ствари или извршење неке друге чинидбе, ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Како по оцени ревизијског суда ревизија тужиоца у овом делу није дозвољена на основу одредбе члана 404. ЗПП, њена дозвољеност испитана је по цитираним општим одредбама које прописује ревизијски цензус за дозвољеност ревизије.

Тужба је у предметном спору поднета 03.01.2013. године, поднеском од 28.10.2013. године тужилац је определио своје захтев на износ од 339.634,50 динара. Како вредност предмета спора која се ревизијом побија по основу одредбе члана 404. ЗПП је испод законом прописаног ревизијског цензуса, ревизија тужиоца у овом делу није дозвољена.

Тужиоцу нису досуђени трошкови жалбеног поступка, јер тужилац у делу којим је побијао првостепену пресуду жалбом, а ревизијом другостепену, није успео у том делу ни у жалбеном ни у ревизијском поступку.

На основу одредбе члана 165. став 1. у вези са чланом 153. и 154. ЗПП, тужиоцу су досуђени трошкови ревизијског поступка, који се односе на састав ревизије.

Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416. став 1, члана 404, члана 410. и члана 165. став 1. ЗПП одлучио на начин описан у изреци ревизијске одлуке.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић